

MỘT SỐ Ý KIẾN VỀ SỬA ĐỔI NGHỊ ĐỊNH 40/2018/NĐ-CP

PGS.TS. Đinh Trọng Thịnh

Học viện Tài chính

Từ những quy định trong Nghị định 42/2014/NĐ-CP, việc quản lý hoạt động kinh doanh đa cấp đã dần được hoàn thiện với sự ra đời của Nghị định 40/2018/NĐ-CP ngày 12/03/2018. Sau hơn 3 năm triển khai, Nghị định 40/2018/NĐ-CP, với các quy định điều chỉnh tương đối đầy đủ, toàn diện về hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp đã tạo hành lang pháp lý rõ ràng hơn cho các doanh nghiệp hoạt động minh bạch, sàng lọc những doanh nghiệp bán hàng đa cấp hoạt động bất chính, qua đó góp phần tạo ra môi trường cạnh tranh lành mạnh, giảm khả năng gây hậu quả về kinh tế-xã hội. Hình thức bán hàng đa cấp đã ngày càng công khai, minh bạch hơn. Theo thống kê, số lượng người tham gia bán hàng đa cấp trong giai đoạn 2016 – 2020 mỗi năm bình quân khoảng 800.000 người và có xu hướng gia tăng.

Trước những thay đổi của sự phát triển của nền kinh tế và quá trình hội nhập kinh tế quốc tế, việc các cơ quan quản lý nhà nước sửa đổi, hoàn thiện quy định pháp luật nhằm quản lý tốt hơn hoạt động bán hàng đa cấp, thanh lọc những doanh nghiệp vi phạm pháp luật hoặc hoạt động yếu kém là hết sức quan trọng và cần thiết. Về cơ bản, các sửa đổi trong dự thảo Nghị định sửa đổi Nghị định 40/2018/NĐ-CP do Bộ Công thương đưa ra cơ bản sát hợp với điều kiện của hoạt động kinh doanh đa cấp trong điều kiện hội nhập kinh tế quốc tế và sự phát triển đa dạng của nền kinh tế. Dự thảo nghị định đã làm rõ, bổ sung nhiều quy định mới nhằm tạo hành lang pháp lý nâng cao tính minh bạch trong hoạt động của doanh nghiệp bán hàng đa cấp, qua việc điều chỉnh cơ chế bảo trợ quốc tế, ngăn ngừa các hoạt động trái phép, thu lợi bất chính từ thị trường Việt Nam. Kinh doanh đa cấp là tạo ra một mạng lưới nhiều tầng nấc để tiêu thụ sản phẩm của doanh nghiệp sản xuất một cách bền vững. Trên

thực tế hiện nay nhiều doanh nghiệp đa cấp không chú trọng bán hàng mà tập trung xây dựng mạng lưới người tham gia và tìm các cách khác nhau khiến người đó mua hàng, hàng hóa chủ yếu được tiêu thụ trong mạng lưới, việc mua hàng chủ yếu để đạt thành tích, cấp bậc và hưởng hoa hồng. Chính vì vậy, các quy định trong Nghị định sửa đổi là cần thiết. Tuy nhiên, một số điều, khoản sửa đổi cần được xem xét cẩn trọng hơn.

- Một số thay đổi về quy định thời hạn tiếp nhận và xử lý các giấy tờ thủ tục chủ yếu nhằm tạo điều kiện cho cơ quan quản lý, gây khó khăn cho doanh nghiệp.
- Trong điều kiện công nghệ thông tin và khả năng lưu trữ dữ liệu phát triển như hiện nay cần đơn giản hóa quy trình, thủ tục, rút ngắn thời hạn tiếp nhận và xử lý các giấy tờ, thủ tục cho các doanh nghiệp.
- Cần làm rõ cơ sở thực tiễn và kinh nghiệm quốc tế tại khoản 2 điều 43 dự thảo nghị định có quy định: Kế hoạch trả thưởng phải đảm bảo tổng hoa hồng, tiền thưởng và lợi ích kinh tế khác chi trả cho người tham gia trên cơ sở kết quả bán hàng của người đó tối thiểu bằng 20% tổng số hoa hồng, tiền thưởng và lợi ích kinh tế khác mà doanh nghiệp chi trả cho người tham gia trong một năm.
- Tại khoản 2 điều 48 Nghị định 40/2018/NĐ-CP có quy định: Tổng trị giá hoa hồng, tiền thưởng và lợi ích kinh tế khác, bao gồm cả lợi ích được hưởng theo chương trình khuyến mại, trả cho người tham gia bán hàng đa cấp trong một năm quy đổi thành tiền không được vượt quá 40% doanh thu bán hàng đa cấp trong năm đó của doanh nghiệp bán hàng đa cấp. (Tổng trị giá hoa hồng, tiền thưởng và lợi ích kinh tế khác không bao gồm khoản chênh lệch giữa mức giá bán lẻ mà doanh nghiệp thông báo và mức giá mà doanh nghiệp bán cho người tham gia bán hàng đa cấp). Cần làm rõ cơ sở quy định này và mối quan hệ với mức quy định mức tối thiểu 20% tổng số hoa hồng, tiền thưởng và lợi ích kinh tế khác nói trên.

Các quy định mới bổ sung về tỉ lệ hoa hồng bán hàng trong dự thảo nghị định sẽ giúp khuyến khích các doanh nghiệp thúc đẩy hoạt động bán hàng của người tham

gia bán hàng đa cấp, để họ không chỉ để ý tới xây dựng mạng lưới đa cấp mà còn chú trọng đẩy mạnh tiêu thụ hàng hóa. Với quy định này, người tham gia mạng lưới đa cấp bán được càng nhiều hàng thì mức hoa hồng càng lớn và dẫn người đó có lôi kéo bao nhiêu người đi chăng nữa thì mức hoa hồng mà người này được hưởng cũng chỉ phụ thuộc vào số lượng sản phẩm mà người đó bán được.

- Thời gian qua, các mô hình lừa đảo đa cấp biến tướng không chỉ ảnh hưởng đến tài sản của cá nhân nhiều người dân mà còn gây xáo trộn, làm mất an toàn trong đời sống kinh tế, xã hội. Nó cũng làm cho một lượng tiền nếu đầu tư vào các mục tiêu khác sẽ góp phần phát triển kinh tế - xã hội, lại đổ vào kinh doanh đa cấp mang tính lừa đảo, khiến sức mạnh của nền kinh tế bị suy giảm. Cần có các quy định về chế tài xử lý nghiêm khắc với các hành vi kinh doanh đa cấp trước khi được cấp phép kinh doanh đa cấp hay những hành vi kinh doanh bị cấm trong hoạt động kinh doanh tại Điều 5 Nghị định 40/2018/NĐ-CP để lập lại kỷ cương và sự công khai, minh bạch cho hoạt động kinh doanh đa cấp./.